

Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, van 28 mei 2018, nr. BZK/DGBRW-2018-0000016711, met betrekking tot de toekenning van de rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap 'Gouden Piramide' (Besluit rijksprijs 'de Gouden Piramide')

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mede namens de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;

Besluit:

Artikel 1 (Algemene bepalingen)

In deze regeling wordt verstaan onder:

- *Minister*: Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- *Prijs*: rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap, bedoeld in artikel 2, eerste lid.

Artikel 2 (Gouden Piramide)

1. Er is een rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap, genaamd: de Gouden Piramide.
2. De prijs wordt tweejaarlijks toegekend voor inspirerend opdrachtgeverschap in een ruimtelijk project, zoals de (her)ontwikkeling van een gebouw of ensemble van gebouwen, openbare ruimte, buurt of wijk, infrastructuur of gebied.
3. De prijs wordt ter beschikking gesteld aan een persoon of rechtspersoon die op inspirerende wijze invulling heeft gegeven aan het opdrachtgeverschap in Nederland.
4. De prijs bestaat uit een geldbedrag van € 75.000.

Artikel 3 (Doelgroep)

1. De voordracht van een persoon of een rechtspersoon voor de prijs is gericht aan de minister.
2. Voor de prijs komen in aanmerking opdrachtgevers van wie een project als bedoeld in artikel 2, tweede lid, in de twee kalenderjaren voorafgaand aan het jaar waarin de prijs wordt toegekend:
 - a. is voltooid; of
 - b. zodanig ver is gevorderd dat naar het oordeel van de jury een beoordeling van het project mogelijk is.
3. Rijksdiensten en onderdelen daarvan komen niet voor de prijs in aanmerking.

Artikel 4 (Jury)

1. Er is een jury onder voorzitterschap van de rijksbouwmeester.
2. De rijksbouwmeester kan zich bij afwezigheid laten vervangen door een van de overige rijksadviseurs.
3. De leden worden door de minister benoemd op voordracht van de rijksbouwmeester. Zij zijn lid op persoonlijke titel en onafhankelijk.
4. De leden zijn afkomstig uit kringen van het opdrachtgeverschap, ontwerp, bestuur, de vakjournalistiek en publieke opinie. Rijksambtenaren worden niet voorgedragen voor benoeming.
5. De samenstelling van de jury is evenwichtig op het gebied van professionele achtergrond, ervaringsniveau, geslacht, herkomst en werkring.
6. De voorzitter benoemt een secretaris. De secretaris is geen lid van de jury.

7. De jury besluit in aanwezigheid van ten minste de helft van de leden en bij meerderheid van stemmen. De voorzitter heeft geen stemrecht.
8. Het lidmaatschap van de jury eindigt:
 - a. op de dag na de uitreiking van de prijs;
 - b. op eigen verzoek;
 - c. door intrekking van de benoeming door de minister op voordracht van de rijksbouwmeester.

Artikel 5 (Inzending en beoordeling)

1. De voorzitter stelt vast op welke wijze een voordracht als bedoeld in artikel 3, eerste lid, plaatsvindt. Hij stelt tevens vast welke eisen aan de voordracht worden gesteld en voor welke datum de voordracht wordt ingediend.
2. De voorzitter gehoord de jury bepaalt de wijze waarop de beoordeling van de voorgedragen projecten plaats vindt. De jury betreft daarbij in elk geval:
 - a. of het ingediende project in voldoende mate bepaalbaar is om een beoordeling mogelijk te maken van het redelijkerwijs te verwachten eindresultaat;
 - b. de wijze waarop de opdrachtgever vorm en inhoud heeft gegeven aan zijn opdrachtgeverschap en het ontwerp als instrument heeft ingezet; en
 - c. het resultaat: de gebruiks-, toekomst- en belevingswaarde daarvan, alsook de bredere maatschappelijke betekenis ervan.

Artikel 6 (Nominatie en besluit)

1. De jury beoordeelt de ingezonden projecten en nomineert naar aanleiding daarvan ten minste drie en ten hoogste vijf opdrachtgevers.
2. De jury stelt een rapport op waarin zij haar bevindingen neerlegt met betrekking tot de genomineerde opdrachtgevers.
3. De jury biedt het rapport met de bevindingen en haar advies aan de minister aan. De minister stelt op voordracht van de jury vast aan wie van de genomineerden de prijs wordt toegekend

Artikel 7 (Prijsuitreiking)

1. De voorzitter presenteert het juryrapport tijdens een publieke bijeenkomst.
2. De winnaar van de prijs wordt bekend gemaakt en de prijs wordt uitgereikt door of namens de minister.

Artikel 8 (Intrekking)

De Regeling Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap 'De Gouden Piramide' wordt ingetrokken.

Artikel 9 (Overgangsbepalingen)

In afwijking van artikel 3, tweede lid, komen in 2018 Voor de prijs komen in aanmerking opdrachtgevers van wie een project als bedoeld in artikel 2, tweede lid, in de drie kalenderjaren voorafgaand aan het jaar waarin de prijs wordt toegekend:

- a. is voltooid; of
- b. zodanig ver is gevorderd dat naar het oordeel van de jury een beoordeling van het project mogelijk is.

Artikel 10 (Inwerkingtreding)

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 11 (Citeertitel)

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit rijksprijs 'de Gouden Piramide'.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren*

TOELICHTING

De rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap 'Gouden Piramide' is ingesteld in 2003. Met de Gouden Piramide stimuleert het Rijk het opdrachtgeverschap en de inzet van ontwerp als onderzoeksinstrument ter versterking van het opdrachtgeverschap van private partijen, maatschappelijke organisaties, (collectieven van) particulieren, gemeenten, waterschappen en provincies. Het bevorderen van het inspirerend opdrachtgeverschap draagt bij aan de versterking van de positie van ontwerp als waardevol instrument bij ruimtelijke projecten en urgente maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, verstedelijking of krimp, vraagstukken in zorg en onderwijs en de transitie naar een gezonde leefomgeving. De Gouden Piramide bouwt voort op eerdere rijksprijzen voor bouwen en wonen 'De Bronzen Bever' (1991–1997) en voor excellent opdrachtgeverschap 'De Zeven Pyramides' (1997–2003). In 2016 is de Actieagenda Ruimtelijk Ontwerp uitgebracht waarmee het Rijk een vervolg heeft gegeven aan het rijksbeleid voor ruimtelijk ontwerp voor de periode 2017–2020.

Dit besluit bevat een integrale herziening en actualisering van de Regeling Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap 'Gouden Piramide'. Gelet op het grote aantal wijzigingen ten opzichte van de voorgenoemde regeling is gekozen voor een geheel nieuw besluit.

De belangrijkste inhoudelijke wijzigingen in dit besluit ten opzichte van de voorgaande regeling zijn:

- De prijs wordt tweejaarlijks uitgereikt. Tot 2017 is de rijksprijs jaarlijks georganiseerd.
- Er wordt niet langer onderscheid gemaakt tussen de categorieën 'architectuur' en 'gebiedsontwikkeling'. Voorheen wisselden deze categorieën elkaar jaarlijks af. In de praktijk blijkt dat de categorieën dikwijls in elkaar overlopen.
- Het prijzengeld is verhoogd van € 50.000 naar € 75.000.
- Voor projecten die meedingen naar de Gouden Piramide is een andere afbakening in de tijd opgenomen. Om te kunnen meedingen naar de prijs moet het project zijn voltooid in de twee kalenderjaren voorafgaand aan het jaar waarin de prijs wordt toegekend. Daarnaast kan een opdrachtgever ook meedingen naar de prijs met een project waarvan de ontwikkeling zodanig gevorderd is dat naar oordeel van de jury beoordeling mogelijk is.
- Het aantal juryleden wordt niet langer voorgeschreven. Hiervoor in de plaats geldt een inhoudelijk criterium. De jury dient zo samengesteld te zijn dat er sprake is van een evenwichtige opbouw in expertise. Dit gebeurt door de jury samen te stellen uit de kringen van het opdrachtgeverschap, ontwerp, bestuur, de vakjournalistiek en publieke opinie.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is eerstverantwoordelijk voor de Gouden Piramide namens het Rijk. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is medeverantwoordelijk voor de Gouden Piramide namens het Rijk. De coördinatie en uitvoering van de Gouden Piramide is belegd bij de Rijksbouwmeester als voorzitter van het College van Rijksadviseurs.

Artikelsgewijs

Artikel 2

De Rijksprijs 'De Gouden Piramide' wordt toegekend voor inspirerend opdrachtgeverschap bij de (her)ontwikkeling van een gebouw of ensemble van gebouwen, openbare ruimte, buurt of wijk, infrastructuur of een gebied (tweede lid). Naast nieuwbouw, ontwikkeling van een braakliggend terrein of onbebouwd gebied, kan het hierbij ook gaan om transformatie van bestaande projecten of grotere (gebieds)opgaven: inbreiding, inpassing, renovatie, herbestemming en herontwikkeling vormen vaak actuele bouw- en gebiedsopgaven. De disciplines architectuur, interieurarchitectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur en ruimtelijke ordening kunnen al dan niet gecombineerd op deze verschillende schaalniveaus worden ingezet.

De prijs bedraagt € 75.000 (vierde lid). Met de Gouden Piramide wordt beoogd een cultuur van inspirerend opdrachtgeverschap in Nederland te bevorderen. De laureaat wordt uitgenodigd op eigen wijze aan dit streven een bijdrage te leveren door een derde deel van het prijzengeld te besteden in de geest van de prijs. Te denken valt aan het samenstellen van een publicatie, een audiovisuele productie, een tentoonstelling, een initiatief op het terrein van de nieuwe media of welke vorm dan ook die de prijswinnaar kiest. Deze bijdrage aan het architectuurklimaat in Nederland wordt vanzelfsprekend zeer gewaardeerd. De laureaat wordt gevraagd zijn bijdrage op het podium van de volgende prijsuitreiking van de Gouden Piramide te presenteren.

Artikel 3

Hier wordt bepaald welke projecten en de daarbij horende opdrachtgevers voor mededinging naar de prijs in aanmerking komen. In het tweede lid is een afbakening naar moment van voltooiing van het project opgenomen. Als voorwaarde wordt gesteld dat het project moet zijn voltooid in de twee kalenderjaren voorafgaand aan het jaar waarin de prijs wordt toegekend.

Voor opdrachtgevers van nog lopende projecten geldt dat zij kunnen meedingen naar de prijs als het project – naar het oordeel van de jury – in een zodanig stadium verkeert dat een jurybeoordeling mogelijk is.

In artikel 9 is voor de prijs die in 2018 wordt uitgereikt een uitzondering opgenomen: in dat jaar kunnen opdrachtgevers van wie het project in 2015 is voltooid ook meedingen naar de prijs.

Artikel 4

De samenstelling en instelling van de jury is in dit artikel geregeld. De Rijksbouwmeester is de voorzitter van de jury van de Gouden Piramide. Als de rijksbouwmeester afwezig is kan hij zich laten waarnemen door één van de overige leden van het College van Rijksadviseurs.

De juryleden worden benoemd door de minister op voordracht van de voorzitter. Het uitgangspunt bij de samenstelling van de jury is te komen tot een jury met een evenwichtige opbouw in expertise. Het vierde lid bepaalt hiertoe kringen waaruit de juryleden afkomstig zijn. Zo wordt gewaarborgd dat er in voldoende mate sprake is van expertise:

- op het gebied van particulier, incidenteel en institutioneel opdrachtgeverschap;
- op het gebied van (landschaps)architectuur, stedenbouw en ruimtelijke ordening;
- op het gebied van lokaal, regionaal, provinciaal bestuur;
- op het gebied van vakinhoudelijke kritiek, en;
- op het gebied van de publieke opinie in brede zin.

Het vijfde lid bepaalt dat bij de samenstelling van de jury eveneens wordt meegenomen: diversiteit in de professionele achtergrond en de kennis van en/of het ervaringsniveau met de vakdisciplines architectuur, civiele techniek, stedenbouw, ruimtelijke ordening en landschapsarchitectuur; de verhoudingen man tot vrouw, ervaren en gerenommeerd tot jong en aankomend talent en de spreiding over het land voor wat betreft woon- en werklocatie. Verder bepaalt het achtste lid wanneer het lidmaatschap van de juryleden eindigt. De minister kan op voordracht van de rijksbouwmeester een jurylid ontslaan. Bijvoorbeeld als naar zijn mening een jurylid zo nauw betrokken is bij een project dat een onafhankelijk oordeel van het betreffende jurylid in gevaar komt. Om een dergelijke betrokkenheid te bepalen zal de jury aan de start van de beoordeling nagaan of er projecten zijn ingediend waarbij leden van de jury betrokken zijn of zijn geweest. Bij beëindiging van het jurylidmaatschap tijdens de zittingsperiode kan de minister op voordracht van de rijksbouwmeester een vervanger benoemen.

Artikel 5

Het eerste lid regelt de inzending en beoordeling. De rijksbouwmeester stelt als voorzitter van de jury vast op welke wijze inzending plaats moet vinden en hoe vaak mag worden ingezonden. Dit zijn punten van huishoudelijke, praktische en logistieke aard. Diverse media (analoog en digitaal, geschreven en beeldend) kunnen worden ingezet om op de mogelijkheid tot voordracht en aanmelding te wijzen. De jury heeft het laatste woord indien sprake is van een verschil van mening over diskwalificatie van een inzending.

Het tweede lid bepaalt dat de voorzitter, gehoord de leden van de jury, het proces voor beoordeling vormgeeft. Dit kan bijvoorbeeld door gesprekken met de opdrachtgevers en andere betrokkenen of het bezoeken van de projecten. Verder regelt dit lid welke aspecten de jury in ieder geval bij de beoordeling betreft:

- a. of de uitvoer van een project zodanig is gevorderd dat een beoordeling mogelijk is.
- b. de wijze waarop de opdrachtgever vorm en inhoud heeft gegeven aan het opdrachtgeverschap en de wijze waarop de opdrachtgever het instrument ontwerp of ontwerpend onderzoek heeft ingezet.
- c. de gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde van het gerealiseerde project in het kader van maatschappelijke opgaven zoals genoemd in het algemene deel van de toelichting.

Artikel 6

Hier is bepaald dat de jury minimaal drie opdrachtgevers en maximaal vijf opdrachtgevers nomineert voor de Gouden Piramide en een voordracht doet aan de minister aan wie van de genomineerden de prijs kan worden toegekend. De minister stelt op voordracht van de jury vast aan wie van de genomineerden de prijs wordt toegekend.

Artikel 7

De prijsuitreiking vindt plaats op een publieke bijeenkomst waarbij het juryrapport gepresenteerd wordt en de winnaar bekend wordt gemaakt. De prijs wordt door de minister uitgereikt. In geval van afwezigheid laat de minister zich vervangen. Als uitgangspunt voor vervanging geldt: Eén van de aan de Gouden Piramide deelnemende bewindspersonen of een bewindspersoon die qua portefeuille nauwe verwantschap met het opdrachtgeverschap heeft.

Er worden in het kader van de Gouden Piramide activiteiten georganiseerd ten behoeve van kennis-

overdracht en kennisontwikkeling van het inspirerend opdrachtgeverschap. Het doel van de rijksprijs om het inspirerend opdrachtgeverschap door middel van positieve aandacht en beloning van goede voorbeelden van inspirerende opdrachtgevers te bevorderen, wordt gesterkt door de leereffecten breed te verspreiden. Het juryproces, -rapport en de prijsuitreiking vormen de kern van een breder opgezet traject van publicatie en publiekbereik ten behoeve van kennisoverdracht en kennisontwikkeling. De publicatie geeft in ieder geval aandacht aan de genomineerde opdrachtgevers en hun ingezonden projecten aangevuld met allerlei aspecten van het opdrachtgeverschap. In publieksbereik wordt voorzien door het opdrachtgeverschap een breder podium te bieden met presentaties van de genomineerden via verschillende media.

*De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren*